

Mecenatas

NORFA

koncertų
sezonas

Partneriai:

LRT | KLASIKA

LIETUVOS
rytas

lrytas.lt

MOTERIS

VAGA
KNYGYNŲ TINKLAS

TRINITI 3 JUREX
TALLINN RIGA VILNIUS

Media
traffic
TV VIEŠAJAM TRANSPORTE

Koncertai
tavo telefone

Bilietus platina

kakava.lt

Orkestro muzikos koncertas

Beethoveno šedevras ir nepažintas Moszkowskis

**LIETUVOS NACIONALINIS
SIMFONINIS ORKESTRAS**

(meno vadovas ir vyr. dirigentas Modestas Pitrenas)

Solistas **PAULIUS ANDERSSON** (fortepijonas)

Dirigentas **VILMANTAS KALIŪNAS**

Koncerto partneris –

2024 m. lapkričio 16 d., Vilnius,
Filharmonijos Didžioji salė

www.filharmonija.lt

PROGRAMA:

I

MORITZ MOSZKOWSKI (1854–1925)

Koncertas fortepijonui ir orkestrui Nr. 2 E-dur, op. 59

Moderato

Andante

Scherzo. Vivace

Allegro deciso

Solistas PAULIUS ANDERSSON

(fortepijonas)

II

LUDWIG VAN BEETHOVEN (1770–1827)

Simfonija Nr. 7, A-dur, op. 92

Poco sostenuto. Vivace

Allegretto

Presto. Assai meno presto

Allegro con brio

LIETUVOS NACIONALINIS SIMFONINIS

ORKESTRAS

Dirigentas VILMANTAS KALIŪNAS

PAULIUS ANDERSSONAS yra intensyviai koncertuojantis pianistas, laimėjęs daugiau kaip 18 tarptautinių konkursų (Lietuvoje, Lenkijoje, Prancūzijoje, Estijoje, Ukrainoje, Rusijoje), taip pat apdovanotas tarptautinio pianistų forumo „Beszczady bez granic“ (Lenkija) pagrindiniu prizu – „Auksinio parnaso“ laureato titulu. 2020 m. pelnyta II premija S. Rachmaninovo pianistų konkurse Maskvoje. Nuo 2022 m. jis tapo reziduojančiu „Drozdoff Society“ artistu Niujorke. 2024 m. pelnė Lietuvos muzikų sąjungos „Auksinį diską“ ir yra jauniausias šio apdovanojimo laureatas.

Apie atlikėją įžymus pianistas Eugėnas Indjicius yra pasakęs: „Paulius Anderssonas yra nepaprastai talentingas. Be puikaus virtuoziškumo, muzikalumo ir stiliaus pojūčio, Paulius pasižymi ryškia menine asmenybe ir buvimo scenoje užtikrintumu, kuris pavergia publiką.“

Pianistas yra surengęs koncertų įvairiose pasaulio šalyse, tarp jų minėtini – Kelno (Vokietija) salėje „Funkhaus-WDR Sendesaal“ atlikta kamerinė Ludvigė van Beethoveno muzika (koncertas buvo transliuojamas per Vokietijos radijo kanalą WDR), pasirodymai Vokietijos, Danijos, Prancūzijos, Ispanijos, Lenkijos, Suomijos koncertų salėse, tarptautiniai festivaliai Lietuvoje, Suomijoje, Danijoje, Švedijoje, Estijoje, Lenkijoje,

atstovavimas Lietuvai 2005 m. pasaulinėje parodoje EXPO Japonijoje, 2012 m. – debiutinis rečitalis Vašingtone (JAV). 2017 m. P. Anderssonas išleido savo pirmąją kompaktinę plokštelę, joje skamba Beethoveno, Chopino, Schuberto, Vitolio, Ravelio kūriniai, 2021 m. su Lietuvos nacionaliniu simfoniniu orkestru įrašė Trečiąjį Medtnerio fortepijoninį koncertą. Dar viena pianisto aistra, už kurią jis yra pelnęs prizų, – fortepiono ir būgnų improvizacija. Už pasiekimus muzikoje pianistui buvo paskirta Lietuvos Respublikos Prezidento Antano Smetonos stipendija.

P. Anderssonas yra muzikų dinastijos atstovas, 2018 m. baigė bakalaurą studijas Lietuvos muzikos ir teatro akademijoje (prof. Zbignevo Ibelhaupto kl.). 2021 m. įgijo scenos meno magistro laipsnį Diuseldorfo (Vokietija) R. Schumanno aukštojoje muzikos mokykloje (prof. Paolo Giacometti kl.). 2022 m. baigė atlikimo meno aspirantūrą aukštojoje Frosto muzikos mokykloje prie Majamio universiteto (JAV), čia atliko asistentinę praktiką pas Keviną Kennerį.

VILMANTAS KALIŪNAS gimė Vilniuje, menininkų šeimoje. Nuo ketverių mokėsi skambinti pianinu, vėliau pasirinko obojaus ir dirigavimo specialybę Lietuvos muzikos ir teatro akademijoje. Baigęs studijas, išvyko į Sarbriukeną, Vokietiją, kur toliau studijavo obojaus atlikimo meną ir sėkmingai juo grojo.

Įsimintini susitikimai su garsiais dirigentais, tokiais kaip Paavo Järvi, Christianu Thielemannu, Marissu Jansonsu ir Heinzu Holligeriu, bei dažni apsilankymai Christopho Eschenbacho, Claudio Abbado repeticijose paskatino V. Kaliūną žengti ant dirigento pakylės. Po gausių meistriškumo kursų bei asistavimo maestro Karlui-Marekui Chichonui, prof. Karlui-Heinzui Bloemeke'į, prof. Lutzui Köhleriui ir jo talento skatintojui prof. Jormai Panulai, jaunas dirigentas įstojo į pasaulinio garso dirigentų kalve vadinamą Veimaro muzikos akademiją, vėliau tęsė dirigavimo studijas Hamburgo aukštojoje muzikos mokykloje.

Nuo tada V. Kaliūnas nuolat kviečiamas diriguoti Hamburgo valstybinėje operoje, „Berliner Sinfonietta“, Sarbriukeno „Collegium Instrumentale“, Šiaurės Vokietijos NDR radijo, HR Frankfurto radijo, Leipcigo MDR radijo, Vokietijos DRP radijo, Tiuringijos filharmonijos orkestrui Gotoje, Jenos filharmonijos, Bulgarijos Pazardžiko simfoniniams orkestrams, Lietuvos kameriniam bei Lietuvos nacionaliniam simfoniniam orkestrams. Jis taip pat dirbo Ukrainos valstybinėje operoje Dnipre ir Armėnijos

valstybinėje operoje Jerevane, 2018–2021 m. buvo Kauno miesto simfoninio orkestro dirigentas. V. Kaliūnas nuolat dirba ir su jaunaisiais muzikantais, Vokietijos jaunimo orkestrais, yra parengęs ne tik didžiųjų simfoninių kūrinių, bet ir muzikos iš kino filmų repertuarą, inicijavęs originalius projektus.

„Nuolatinis ir laisvas muzikos vedimas priekini – apskritai viena svarbiausių, gal net pati svarbiausia V. Kaliūno muzikavimo ypatybė. Kaip šis jo neužslopinamas pulsas, taip dar viena jo tvirtybė – įgimtas formos pojūtis – kuria visų jo interpretacijų patrauklumą“, – taip apie V. Kaliūną atsiliepia Lietuvos muzikinė spauda.

LIETUVOS NACIONALINĮ SIMFONINĮ ORKESTRĄ (LNSO) 1940 m. įkūrė kompozitorius, dirigentas ir pianistas Balys Dvarionas. 1964–2015 m. orkestrui dirigavo ir vadovavo Juozas Domarkas, nuo 2015 m. kolektyvo meno vadovo ir vyriausiojo dirigento pareigas eina Modestas Pitrenas, nuo 2024 m. pagrindinio kvietinio dirigento – Victorienas Vanoostenas. Robertas Šervenikas yra antrasis LNSO dirigentas, J. Domarkas yra orkestro garbės dirigentas.

LNSO kasmet surengia apie 50 koncertų Filharmonijos Didžiojoje salėje, gastroliuoja užsienyje. Kolektyvas lankėsi įvairiose Europos šalyse, Japonijoje, Pietų Amerikoje, Pietų Korėjoje, Indijoje, Tailande, Taivane, koncertavo garsiose koncertų salėse: Vienos „Musikverein“, Kelno, Berlyno filharmonijos, Londono „Barbican Centre“, Frankfurto „Alte Oper“, Stokholmo „Berwaldhallen“ ir Rotušės salė, Amsterdamo „Concertgebouw“, Tokijo „Metropolitan“ ir „Suntory Hall“, Mumbajaus Nacionalinis scenos menų centras, Tailando kultūros centras ir kitos. LNSO dalyvavo prestižiniuose muzikos festivaliuose, tokiuose kaip Šlėzviško-Holšteino „Varšuvos ruduo“, „Beethoveno Velykos“ Varšuvoje, „Prahos pavasaris“, Stresos, Merano, Reingau, Briuselio, Liudvigsburgo, Rygos, Gštado ir kituose.

Orkestrui dirigavo istorinės asmenybės ir pasaulinio garso batutos meistras, LNSO koncertavo su žymiais atlikėjais, įvairių kartų ir tautybių instrumentiniais ir vokalistais. LNSO sukauptas repertuaras platus – praėjusių epochų stambių žanrų instrumentiniai bei vokaliniai-instrumentiniai kūriniai, šiuolaikiniai kūriniai, lietuvių kompozitorių opusai. Orkestras yra nuolatinis šiuolaikinės muzikos festivalio „Gaida“ dalyvis, įvairių lietuvių kompozitorių muziką pristato tiesioginėse „Euroradijo“ transliacijose. LNSO biografijoje – Lietuvos ir užsienio kompanijų „Melodija“, „Marco Polo“, „Col legno“, „Naxos“, „Accentus music“, „Ondine“ ir kt. įrašai.

„Apie šį vakarą skambėsiančią **Ludvigą van Beethoveno 7-ąją simfoniją** net pats autorius yra pasakęs, kad tai vienas geriausių jo kūrinių, tai aš su Beethovenu nesigincysiu – visiškai su juo sutinku. Gustavas Mahleris liudijo, kad po šios simfonijos žmonės išėjo lyg apkvaišę. Žinant tokį chaotišką Beethoveno charakterį ir gyvenimo būdą, mane stebina tobula 7-osios simfonijos struktūra. Beje, šiame kūrinyje kompozitorius pirmą kartą panaudojo tris *f* – *fff* – *forte fortissimo*. Taip pat labai džiaugiuosi, kad šiame koncerte skambės itin retai atliekama giliai romantinė M. Moszkowskio muzika“, – sako koncerto dirigentas Vilmantas Kaliūnas.

Pianistas Paulius Anderssonas: „Dar būdamas paaugliu išklausiau visus **Moritzo Moszkowskio** koncertus, visus įrašus ir supratau, kad labai noriu pagroti jo muziką. Dabar atsirado proga ir pasirinkau **Antrąjį koncertą fortepijonui E-dur**. Tai nuostabi muzika, puikus kūrinys, deja, labai retai atliekamas. Man patinka į savo repertuarą įtraukti rečiau grojamus kūrinius – tai labai įdomus kūrybinis procesas, nes nėra nusistovėjusių tradicijų, normų, kaip juos atlikti. Aišku, epocha, stilius savaime suprantami, tačiau nėra atlikimo stereotipų: tiesiog sėdi prie natų, pats ieškai, analizuoji ir man tai labai smagu. Moszkowskis, savo laiku žinomas, vienas geriausiai apmokamų pianistų ir kompozitorių (amžininkai teigia, kad tuo metu jo honoraras buvo antri po Rachmaninovo), dėl tam tikrų aplinkybių buvo užmirštas ir daugeliui liko tik etiudų kūrėju. Noriu sugrąžinti jo muziką mūsų klausytojams.“

Žydų kilmės lenkų ir vokiečių kompozitorius, pianistas ir pedagogas Moszkowskis debiutavo Berlyne 1873 m., greitai išgarsėjo kaip virtuozas, klasikinės ir romantinės muzikos interpretuotojas. Po dvejų metų jis jau koncertavo su Ferencu Lisztu – dviem fortepijonais atliko savo Pirmąjį koncertą fortepijonui, pradėjo sėkmingas gastroles po Europą, jo kūriniai buvo graibstomi. Moszkowskis garsėjo kaip puikus pedagogas, dėstęs Berlyne ir Paryžiuje. Tačiau itin sėkmingą karjerą sutrikdė neurologinė rankų liga, o nuo 1910 m. jai progresuojant jis beveik nebedirbo, net kompozicijos studentų turėjo atsisakyti, nes, kaip pats rašė laiške: „Jie nori kurti kaip pamišėliai, kaip Skriabinas, Schönbergas, Debussy, Satie...“ Kūrėjui grėsė skurdas, tačiau į pagalbą atėjo jo mokiniai, o 1921 m. Niujorko „Carnegie Hall“ buvo surengtas paramos koncertas – scenoje buvo grojama net 15 fortepijonų.

Moszkowskio kūrybinis palikimas nėra gausus: opera „Boabdilas, paskutinis maurų karalius“, baletas „Laurin“, simfoninė poema „Žana

d'Ark“, siuitos orkestrui, koncertai fortepijonui ir smuikui, dainos, saloniniai šokiai fortepijonui ir jau minėtas pedagoginis repertuaras. **Antrąjį koncertą fortepijonui ir orkestrui** jis parašė 1898 m. ir pirmą kartą pats atliko tų metų kovo 12 d. Londone („Queen's Hall“) su Filharmonijos orkestru. Šis kūrinys – romantinės muzikos etalonas, šviesus, tiesiog saulėtas, kupinas ausis glostančių melodijų ir neapsakomai virtuoziškas. Lenkų pianistas Ignacy Paderewskis yra sakęs, kad po Chopino Moszkowskis geriausiai supranta, kaip kurti fortepijonui, o jo rašymas apima visą fortepijono technikos įvairovę.

Ludwižo van Beethoveno Simfonija Nr. 7, A-dur, op. 92

„Į Simfoniją A-dur aš didžiudamasis žiūriu kaip į vieną geriausių savo kūrinių.“ Šiuos kompozitoriaus žodžius patvirtina didžiulis šio veikalo populiarumas nuo pat premjeros dienos. Simfonija (1812) priklauso viduriniam Beethoveno kūrybos laikotarpiui, kuris, pasak tyrinėtojų, apima maždaug 1802–1816 metus. Tuomet jis sukūrė šešias simfonijas (nuo Trečiosios, „Herojinės“, iki Aštuntosios), muziką J. W. Goethe's dramai „Egmontas“, uvertiūrą „Koriolanas“, operą „Fidelijus“, du paskutinius koncertus fortepijonui, Koncertą smuikui. Daugelis to meto kūrinių bei asmeninio gyvenimo peripetijos leidžia 1809–1812 metus vadinti romantiškiausiu laikotarpiu. Tuo metu kulminaciją pasiekė ir kompozitoriaus meilės istorijos, jį žavėjo įvairios moterys, tada buvo parašytas ir garsusis laiškas Nemirtingai mylimajai, kurio adresatė iki šiol yra neatskleista, nepaisant daugybės spėlionių.

Muzikologas Adeodatas Tauragis rašė: „Minėtu laikotarpiu vieniečiai buvo ir dramatiškų įvykių liudininkai: 1809 m. jų miestą trečią kartą užėmė Napoleono kareiviai, imperatorius su šeima pabėgė iš sostinės. Apsiausties metu, grįaudžiant kanonadai, Beethovenas slėpėsi brolio rūsyje, užsidengęs galvą pagalvėmis, kad išsaugotų jau smarkiai sutrikusių klausą. O kitoje miesto pusėje tomis dienomis merdėjo kitas Vienos klasikas, senukas Josephas Haydnas...“

Kaip ir visos Beethoveno simfonijos (išskyrus „Pastoralinę“), Septintoji neturi konkrečios programos, todėl jos turinys aiškinamas įvairiai. Romainas Rolland'as ją vadino ritmo bakchanalija, Richardas Wagneris – šokio apoteoze, jam ji priminė kaimietiškas vestuves, panašius vaizdus joje pamatė ir Hectoras Berliozas. Pirmą kartą simfonija nuskambėjo 1813-ųjų gruodį Vienoje diriguojant autoriui. Tai buvo labdaros koncertas mūšyje prie Hanau sužeistiems kariams paremti. Po audringų publikos aplodismentų teko net kartoti

antrą kūrinio dalį, genialųjį *Allegretto* – vieną nuostabiausių pasaulio simfoninės muzikos pavyzdžių.

Redaktorė *Justa Adomonytė-Šlekaitienė*,
kalbos redaktorė *Rita Markulienė*

Informuojame, kad organizatorius filmuoja ir fotografuoja renginį archyvavimo ir transliavimo tikslu.

Kviečiame į kitus koncertus Filharmonijos Didžiojoje salėje!

Lapkričio 17 d., sekmadienį, 16 val.

Kamerinės muzikos koncertas

„Baltijos gitarų kvartetui 20“

BALTIJOS GITARŲ KVARTETAS:
ZIGMAS ČEPULĖNAS, SERGEJ KRINICIN,
SAULIUS S. LIPČIUS, CHRIS RUEBENS
Programoje – E. Balsys, J, Švedas, M. Stumbras,
L. Brouwer, E. Elgar ir kt.

Lapkričio 20 d., trečiadienį, 19 val.

Orkestro muzikos koncertas

„Pragiedrėjusi naktis. Eugenijaus Urbono atminimui“

LIETUVOS KAMERINIS ORKESTRAS
(meno vadovas ir dirigentas Sergej Krylov)
Fortepijoninis kvintetas: BORIS BROVTSYN
(smuikas), MONIKA URBONAITĖ (smuikas),
JURGIS JUOZAPAITIS (altas), GLEB PYŠNIAK
(violončelė), PETRAS GENIUŠAS (fortepijonas)
Dirigentas ROBERTAS ŠERVENIKAS
Programoje – A. Dvořák, A. Schönberg, G. Mahler

Skaitmeninė Filharmonija –
daugiau kaip 170 aukščiausios kokybės koncertų
visur ir visada:

nationalphilharmonic.tv